

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну річки Прип'ять за IV квартал 2025 року

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться на **33 пунктах спостережень**, із них:

28 - операційний моніторинг, у т.ч. 4 - поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання та 6 - транскордонні водотоки; 5 - діагностичний моніторинг.

Протягом IV кварталу водогосподарськими організаціями семи областей забезпечено відбір 99 проб, що становить 100 % до плану.

Лабораторією моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород виконані хроматографічні та спектрометричні дослідження вмісту пестицидів, поліароматичних вуглеводнів, лікарських засобів, летких органічних сполук та важких металів.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}) за вмістом:

• **нікелю та його сполук** (норма-34 мкг/дм³):

Жовтень (19 створів):

- 128,9 мкг/дм³ р. Церем с. Ярунь (в 3,8 раза);
- 119,8 мкг/дм³ р. Хомора с-ще Понінка (в 3,5 раза);
- 77,2 мкг/дм³ р. Іква м. Дубно (в 2,3 раза);
- 73,4 мкг/дм³ р. Горинь м. Нетішин (в 2,2 раза);
- 69,6 мкг/дм³ р. Хомора 500 м нижче випуску (в 2,0 раза);
- 68,5 мкг/дм³ р. Хомора 500 м вище випуску (в 2,0 раза);
- 67,4 мкг/дм³ р. Случ Чернелівське вдсх. м. Хмельницький (в 2,0 раза);
- 61,6 мкг/дм³ р. Хомора м. Полонне (в 1,8 раза);
- 61,1 мкг/дм³ р. Случ с. Коржівка (в 1,8 раза);
- 60,8 мкг/дм³ р. Горинь м. Ланівці (в 1,8 раза);
- 58,7 мкг/дм³ р. Горинь с. Ташки (в 1,7 раза);
- 58,0 мкг/дм³ р. Стир м. Луцьк (в 1,7 раза);
- 56,8 мкг/дм³ р. Случ с. Красносілка (в 1,7 раза);
- 56,3 мкг/дм³ р. Стир с. Жидичин (в 1,6 раза);
- 53,3 мкг/дм³ Хрінницьке вдсх с. Боремель (в 1,6 раза);
- 52,4 мкг/дм³ р. Іква с. Сапанів (в 1,5 раза);
- 45,0 мкг/дм³ р. Іква с. Торговиця (в 1,3 раза);
- 38,6 мкг/дм³ р. Уборть с. Рудня Хочинська (в 1,1 раза);
- 35,6 мкг/дм³ р. Устя м. Рівне (в 1,04 раза).

Листопад (1 створ):

- 51,2 мкг/дм³ р. Стохід с-ще Любешів (в 1,5 раза).

Грудень (1 створ):

- 93,1 мкг/дм³ р. Прип'ять с. Сенчиці (в 2,7 раза).

Крім того, у межах допустимих значень нормативів екологічної якості у досліджених пробах виявили присутність наступних речовин:

- пестициди: хлорфенвінфос (суміш цис-, транс-ізомерів), тербутрин, дикофол, симазин, пара-пара-ДДЕ, пара-пара-ДДД, октилфеноли (4-(1,1,3,3-тетраметил-бутил)-фенол);
- поліароматичні вуглеводні: антрацен, флуорантен, нафталін, бензо(а)пірен, бензо(б)флуорантен, бензо(к)флуорантен, бензо(г.һ.і)перілен, бензол;
- фармацевтичні препарати: трихлорметан (хлороформ);
- леткі органічні сполуки: тетрахлоретилен, трихлоретилен, дихлорметан (хлористий метилен), трихлоретилен;
- метали: нікель, хром, кадмій, миш'як.

В 4-х пунктах моніторингу, розташованих на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб

населення та 6-ти транскордонних водотоках визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості води (30 проб/ 600 вимірювань).

Значення більшості показників знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного і рибогосподарського водокористування, за винятком марганцю та заліза загального, що носить природний характер.

В річках Уборть, Уж та Случ м. Звягель фіксується органічне забруднення за показником БСК₅. В річках Льва, Ствига та Уборть виявлено підвищений вміст амоній-іонів.

Аналіз стану МПВ питних водозаборів за середніми за квартал фізико-хімічними показниками:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ

● БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 1,73 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький
максимальне значення - зафіксовано **перевищення**:

- 3,04 мгО₂/дм³ р. Случ, м. Звягель

- 3,01 мгО₂/дм³ р. Уж, м. Коростень

● ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення: 29,43 мгО/дм³ р. Случ, м. Звягель

максимальне значення: 41,74 мгО/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

● амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³): в межах від 0,240 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель до 0,500 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;

● нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³): в межах від 1,537 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель до 2,64 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;

● нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³): в межах від 0,027 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне до 0,050 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;

● фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³): в межах від 0,037 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне до 0,119 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;

● сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 248 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень та р. Хомора, м. Полонне до 349 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення показників:

● заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):

- 0,581 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;

- 0,418 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;

- 0,403 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;

- 0,168 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне.

● марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):

- 0,071 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;

- 0,069 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;

- 0,059 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;

- 0,020 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне.

Транскордонні водотоки:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

● БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 1,81 мгО₂/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення - зафіксовано **перевищення**:

- 3,49 мгО₂/дм³ в р. Уборть, с. Рудня Хочинська

●ХСК (норма - 50 мг О/дм³)

мінімальне значення: 19,44 мгО/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення: 34,72 мгО/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

● амоній - іон (норма - 0,50 мг/дм³): в межах від 0,218 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк до зафіксовано **перевищення**:

- 0,791 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;

- 0,577 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;

- 0,516 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди.

● фосфат - іони (норма - 2,15 мг/дм³): в межах від 0,056 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань до 0,093 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;

● нітрат - іони (норма - 40 мг/дм³): в межах від 0,945 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди до 2,153 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;

● нітрит - іони (норма - 0,08 мг/дм³): в межах від 0,026 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди до 0,057 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;

● сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 202 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань до 260 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

● заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³)

- 1,188 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;

- 0,663 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;

- 0,545 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;

- 0,503 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;

- 0,395 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;

- 0,307 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне.

● марганцю (норма - 0,01 мг/дм³)

- 0,172 р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Вміст розчиненого у воді кисню знаходився у межах від 5,69 до 14,65 мгО₂/дм³, . при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну середнього Дніпра за IV квартал 2025 року

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні середнього Дніпра проводиться **на 9 пунктах спостережень**, із них:

7 - операційний моніторинг, у т.ч. 5 - поверхневих водозаборів, які є джерелами питного водопостачання;

2 - діагностичний моніторинг.

Відповідно до Програми та затвердженого графіку відбору проб протягом IV кварталу забезпечено відбір 27 проб, що становить 100 % до плану.

Лабораторією моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород по всіх 27 пробах виконані хроматографічні та спектрометричні дослідження вмісту пестицидів, поліароматичних вуглеводнів, лікарських засобів, летких органічних сполук та важких металів.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}) за вмістом:

• **гептахлору** (норма-0,0003 мкг/дм³):

Жовтень (1 створ):

- 0,002 мкг/дм³ - р. Мика, с. Кичкирі (в 6,7 раза).

• **нікелю та його сполук** (норма-34 мкг/дм³):

Жовтень (3 створи):

- 141,4 мкг/дм³ - р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова (в 4,2 раза).

- 50,5 мкг/дм³ - р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир (в 1,5 раза);

- 39,4 мкг/дм³ - р. Гуйва, с. Пряжів (в 1,2 раза).

Крім того у межах допустимих значень нормативів екологічної якості у досліджених пробах виявили присутність наступних речовин:

- пестициди: хлорфенвінфос (суміш цис-, транс-ізомерів), гептахлор, тербутрин та октилфеноли (4-(1,1,3,3-тетраметил-бутил)-фенол);
- поліароматичні вуглеводні: флуорантен, антрацен, бензо(а)пірен, бензо(б)-флуорантен та бензо(к)флуорантен;
- фармацевтичні препарати: трихлорметан (хлороформ);
- метали: кадмій, свинець, миш'як, хром та нікель.

У 5-ти питних водозаборах визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості вод (15 проб/ 300 вимірювань).

Значення більшості показників якості поверхневих вод знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного водокористування, за винятком заліза загального, марганцю та БСК₅ по усіх створах.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

• ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення: 31,12 мгО/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин

максимальне значення: 35,20 мгО/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів

• БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення - зафіксовано **перевищення**: 3,09 мгО₂/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова

максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:

- 3,55 мгО₂/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів

- 3,28 мгО₂/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська

- 3,17 мгО₂/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир

- 3,15 мгО₂/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³): в межах від 0,260 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир до 0,360 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³): в межах від 0,983 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська до 2,250 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³): в межах від 0,017 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин до 0,056 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³): в межах від 0,035 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова до 0,105 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 291 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова до 414 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
 - 0,814 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,572 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
 - 0,463 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
 - 0,428 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
 - 0,334 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
 - 0,075 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
 - 0,142 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,080 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
 - 0,139 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
 - 0,068 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Вміст розчиненого у воді кисню знаходився у межах від 11,12 до 11,72 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.

Вплив на формування якості води у суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра продовжують чинити процеси розкладання органічних речовин, спричинені продуктами життєдіяльності живих організмів, які потрапляють у водні об'єкти, передусім, від точкових джерел з недостатньо очищеними стічними водами населених пунктів, промисловими стічними водами. Навантаження небезпечними речовинами пов'язане з впливом пріоритетних речовин, які надходять до водних об'єктів як від точкових так і дифузних джерел.

Результати вимірювань опубліковані за допомогою веб-системи Держводагентства «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» <http://monitoring.davt.gov.ua>